نفت و انرژی

صرفه‌جویی ۷ میلیارد مترمکعبی گاز با احداث نیروگاه‌های خورشیدی

رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق(سانبا) گفت: براساس برنامه‌ریزی‌ها برای احداث نیروگاه‌های خورشیدی، ۷ میلیارد مترمکعب گاز صرفه‌جویی می‌شود.

به گزارش زمان به نقل از سانبا محسن طرزطلب رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق(سانبا) گفت: نیروگاه تجدیدپذیر سوخت مصرف نمی‌کند و اگر طبق برنامه پیش برویم و تا انتهای سال به تولید ۱۵ هزار مگاوات برسیم معادل ۷ میلیارد مترمکعب گاز صرفه جویی می‌شود.

رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق همچنین تأکید کرد: سال گذشته ۱۰ میلیارد متر مکعب سوخت مازوت در نیروگاه‌های کشور مصرف شد با این سرمایه‌گذاری دولتی و بخش خصوصی ظرف یکسال و نیم از محل فروش سوخت معادل به کشور برمی‌گردد.

بزرگ‌ترین نیروگاه خورشیدی استان تهران در آستانه بهره‌برداری

در همین راستا و بنابر آخرین اطلاعات منتشرشده توسط سانبا بزرگترین نیروگاه خورشیدی استان تهران با ظرفیت ۶۳ مگاوات با سرمایه‌گذاری ۱۸ همتی و شامل ۲۱ واحد تولیدی ۳ مگاواتی در نزدیکی شهرک صنعتی شمس‌آباد در آستانه بهره‌برداری قرار گرفته است.

بورس انرژی برای تأمین برق خانگی نیست

مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر انتقال و توزیع برق وزارت نیرو اعلام کرد: فعالیت بورس انرژی ارتباطی با مصرف‌کنندگان نهایی و خانگی ندارد و بازیگران اصلی آن، نیروگاه‌ها و خریداران عمده هستند.

به گزارش زمان به نقل از مهرنیوز مهندس صاحب ارجمند مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر انتقال و توزیع برق وزارت نیرو با اشاره به اینکه یکی از مباحث مورد بحث مردم در شبکه‌های اجتماعی و فضای عمومی، موضوع بورس انرژی و ورود برق به این بازار است، اظهار کرد: در حقیقت، مباحث اقتصادی صنعت برق از سال ۱۳۸۲ و با اجرای برنامه تجدید ساختار صنعت برق در جهان و از جمله در ایران وارد مرحله جدیدی شد. در آن مقطع، موضوعاتی مانند بورس و بازار انرژی و همچنین شفاف‌سازی کسب‌وکارهای حوزه انرژی در قالب قوانین و مقررات کشور تعریف و اجرایی شد. بورس انرژی نیز اکنون بیش از ۱۵ سال است که در کشور فعالیت دارد و خرید و فروش برق در سطوح مختلف از همان زمان آغاز شده است. نیروگاه‌های بزرگ و مصرف‌کنندگان عمده برق طی سال‌های گذشته به‌صورت مستمر در بورس انرژی فعالیت کرده‌اند.

او در ادامه افزود: از مهم‌ترین مزایای بورس، که مورد تأیید فعالان اقتصادی و کارشناسان است، شفاف‌سازی قیمت‌هاست. بورس انرژی، همانند سایر بورس‌های انرژی در جهان، موجب افزایش شفافیت، کاهش رانت و بهبود کارایی بازار می‌شود. تجربه نشان داده است، این سازوکار در بلندمدت به کاهش هزینه‌ها و ایجاد رقابت سالم کمک می‌کند. بسیاری از رانت‌های احتمالی در حوزه انرژی نیز از طریق فرآیندهای شفاف بورس حذف می‌شوند. با وجود این باید تأکید کرد، بورس انرژی ارتباطی با مصرف‌کنندگان نهایی خانگی ندارد. در واقع، مصرف‌کنندگان بزرگ و خریداران عمده برق هستند که عمدتاً وارد بورس انرژی می‌شوند.

ارجمند ادامه داد: مصرف‌کنندگان خرد همچنان مطابق روال گذشته برق مورد نیاز خود را از طریق شرکت‌های توزیع برق دریافت می‌کنند. همچنین مشترکان مشمول حمایت‌های یارانه‌ای نیز بر اساس قوانین موجود از همان سازوکارهای حمایتی بهره‌مند خواهند شد و هیچ‌گونه خللی در تأمین برق یا قیمت برق آنان ایجاد نخواهد شد.

مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر انتقال و توزیع برق وزارت نیرو، گفت: بنابراین، نتیجه اصلی بورس انرژی، افزایش شفافیت در بازار و بهبود سازوکارهای اقتصادی حوزه برق و انرژی است؛ مسیری که از دهه ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ در کشور آغاز شده و همچنان ادامه دارد. در قانون برنامه هفتم پیشرفت نیز وزارت نیرو مکلف شده است که حداقل ۶۰ درصد معاملات برق را از طریق بورس انرژی انجام دهد. یکی از موضوعات مهم در بورس انرژی، وجود تابلوهای مختلف برای حمایت از توسعه کسب‌وکارها و افزایش تولید است. نخستین بخش، تابلوی سبز ویژه انرژی‌های تجدیدپذیر است. همچنین تابلوی بهره‌وری مدیریت مصرف برای افرادی طراحی شده که پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی اجرا می‌کنند. این افراد می‌توانند در ازای صرفه‌جویی ایجادشده، گواهی صرفه‌جویی دریافت کرده و آن را در بازار بورس عرضه کنند تا منابع مالی لازم برای اجرای پروژه‌های خود را تأمین نمایند.

او موضوع مهم دیگر را گواهی ظرفیت دانست که هم‌اکنون در بورس انرژی مورد استفاده قرار می‌گیرد و اذعان کرد: سرمایه‌گذارانی که قصد احداث نیروگاه دارند، می‌توانند گواهی ظرفیت خود را در بورس عرضه کنند تا پشتوانه مالی لازم برای اجرای طرح‌های نیروگاهی فراهم شود. از سوی دیگر، مصرف‌کنندگان بزرگ نیز می‌توانند این گواهی‌ها را با قیمت شفاف از بورس خریداری کنند.

برخی کالاهای مشمول تا ۴برابر گران‌تر شده‌اند:

کالابرگ در انتظار تزریق اعتبار جدید

یک کارشناس اقتصادی با بیان اینکه طبق قانون در صورت افزایش تورم و هزینه‌ها، اعتبار کالابرگ نیازمند افزایش است، گفت: رقم‌هایی که برای تخصیص کالابرگ درنظر گرفته شده تقریبا برای خرید مایحتاج یک نفر کفاف نمی‌دهد؛ چرا که تورم افزایش یافته و قیمت بسیاری از اقلام کالابرگ دویست و بعضا چهارصد درصد گران‌تر شده و اعتبار فعلی پاسخگو نیست.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا حمید حاج‌اسماعیلی با بیان اینکه ارزیابی‌هایی که در کشور صورت گرفته نشان می‌دهد که طرح کالابرگ فی‌نفسه طرح مثبت و موثری بوده و توانسته از اقشار متمدد در کشور، خصوصا دهک‌های پایین جامعه که دچار مشکل درآمدی هستند، حمایت کند، اظهارداشت: با توجه به اینکه کالابرگ برای دهک‌های ضعیف و کم‌درآمد یک حمایت موثر بوده است، دولت نیز بر اساس شرایطی که طی سال‌های گذشته در موضوع یارانه‌های نقدی مورد پژوهش و ارزیابی قرارداده مساله کالابرگ را نسبت به یارانه‌های نقدی کاملا ارجح دانسته است. این کارشناس اقتصادی ضمن تاکید بر لزوم افزایش مبلغ کالابرگ گفت: طبق قانون در صورت افزایش تورم و هزینه‌ها، اعتبار کالابرگ نیازمند افزایش است؛ بنابراین دولت باید این حساسیت را درک کند و مبلغ کالابرگ را افزایش دهد. کما اینکه رئیس‌جمهور دستور اصلاح و بازنگری در اعتبار کالابرگ را صادر کرده است. رقم‌هایی که برای تخصیص کالابرگ درنظر گرفته شده تقریبا برای خرید مایحتاج یک نفر کفاف نمی‌دهد؛ چرا که تورم افزایش یافته و قیمت بسیاری از اقلام کالابرگ دویست و بعضا چهارصد درصد گران‌تر شده و اعتبار فعلی پاسخگو نیست. به گفته حاج‌اسماعیلی؛ سازمان باید تامین نیاز و حمایت از مردم را متناسب با شرایطی که در کشور اتفاق افتاده در اولویت قرار دهد. هماانطور که وضعیت رفاهی و هزینه‌ها تغییر کرده است، باید به همان نسبت درخصوص معیشت مردم این اولویت رعایت شود و سازمان برنامه منابع اعتباری بیشتری را درنظر بگیرد و هرچه سریع‌تر برای این ماه که خودش قول داده به مبلغ کالابرگ اضافه کنند، در تغییر این صورت سرلوشت کالابرگ به یارانه‌های نقدی دچار خواهد شد. زمانی که بحران اقتصادی هست و شرایط معیشتی دچار مشکل اساسی شده باید در کشور اجماع به وجود آید. در دوران جنگ دولت تا ۴ دوره اعتبار کالابرگ را در کارت‌های سوپرستان خاطوار پیش‌بینی کرد و یک آرامش خاطری برای خانوارها به وجود آمد که دولت همچنان از آنها حمایت می‌کند و دغدغه‌های گروه‌های ضعیف و دهک‌های پایین برطرف شد، اما متاسفانه بعد از اینکه شرایط به آتش‌بس خورد با تردیدهایی برای افزایش اعتبار کالابرگ روبه رو شدیم. این کارشناس اقتصادی تامین منابع اعتباری برای افزایش یارانه‌ها را چالش پیش‌روی سازمان برنامه و بودجه برشمرد و توضیح داد: بودجه سال ۱۴۰۵، قبل از شرایط جنگ در مجلس به تصویب رسید، اما با وقوع جنگ، تحمیلی سوم به دلیل افزایش هزینه‌ها و عدم تحقق درآمدهای مالیاتی، وضعیت اقتصادی خانوارها دچار تغییراتی شده و نیازمند بازنگری مجدد از سوی دولت و مجلس است.

افزایش کالابرگ هنوز نهایی نشده است

مشاور رئیس‌جمهور در امور همکاری‌های اقتصادی، مصومه آقاپور نیز در حاشیه نمایشگاه ایران پروژه در جمع خبرنگاران با اشاره به افزایش هزینه تمام‌شده کالاها، گفت: موضوع افزایش کالابرگ در دولت مطرح است اما هنوز نهایی نشده و اعلام رسمی آن در حیطه وظایف سخنگوی دولت است. وی با اشاره به دغدغه بنگاه‌ها درباره کندی پرداخت تسهیلات پس از جنگ، گفت: دولت اقدامات مؤثری را برای حمایت از صنایع، به‌ویژه صنایع کوچک و متوسط آغاز کرده و صندوق‌های ویژه بازسازی و نوسازی صنایع، ابزارهای جدید تأمین مالی و انتشار اوراق با نرخ‌های ترجیحی در دستور کار قرار دارد که آثار اجرایی آن به‌زودی نمایان می‌شود.مشاور رئیس‌جمهور در امور همکاری‌های اقتصادی، در پاسخ به پرسشی درباره وضعیت پرداخت تسهیلات حمایتی به بنگاه‌ها پس از جنگ و کلایه فعالان اقتصادی از بروکراسی بانکی، گفت: قدردان صنایع و تولیدکنندگان بخش خصوصی، خصوصا و دولتی هستیم که در روزهای جنگ، تاب‌آوری لازم را نشان دادند؛ به‌ویژه صنایعی که در حوزه امنیت تغذایی فعال‌اند و بدون حتی یک روز تعطیلی، در سه شیفت فعالیت کردند و موجب تداوم پایداری امنیت تغذایی کشور شدند.وی با اشاره به پیگیری‌های دولت در حوزه تأمین مالی تولید، افزود: در بخش تسهیلات، اقدامات خوبی در دولت انجام شده است. صندوق‌های خاصی در قالب «صندوق‌های بازسازی و نوسازی صنایع» در حال شکل‌گیری و عملیاتی شدن است و همچنین مشارکت‌هایی به‌صورت مشترک میان دولت، بخش خصوصی و بانک‌ها برای تأمین منابع و تسریع حمایت از بنگاه‌ها در دستور کار قرار دارد. به گفته آقاپور، اعتبارات سنلسی نیز برای این حوزه پیش‌بینی شده است. مشاور رئیس‌جمهور در امور همکاری‌های اقتصادی ادامه داد: علاوه بر شبکه بانکی، بازار سرمایه نیز وارد این میدان شده و تشکیل صندوق‌ها و انتشار اوراق با نرخ‌های پایین‌تر و طراحی ابزارهای جدید تأمین مالی برای بازسازی و نوسازی را دنبال می‌کند؛ ابزارهایی که با دوره تنفس و شرایط مطمئن‌تر می‌تواند به بنگاه‌ها کمک کند.آقاپور گفت: نتایج اصلی این برنامه‌ها به‌زودی قابل مشاهده خواهد بود.

کاهش التهاب قیمتی در بازار خودرو

سخنگوی وزارت صمت با اشاره به کاهش التهاب قیمتی در بازار خودرو گفت: عرضه محصولات خودروسازان، تأمین ارز قطعات و تداوم واردات خودرو موجب اصلاح فضای روانی بازار و فروکش کردن جهش قیمت‌ها شده است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، عزت‌الله زارعی درباره بازار خودرو و کاهش التهابات قیمتی در روزهای اخیر اظهار کرد: خوشبختانه طی چند روز گذشته شاهد آن هستیم که جهش قیمتی خودرو تا حدودی کاهش یافته است. بخشی از این موضوع به عرضه‌های صورت‌گرفته از سوی خودروسازان و همچنین روند واردات خودرو مربوط است. وی گفت: در مرحله نخست باید گفت که افزایش قیمت‌ها ناشی از روایتگری نادرست و برداشت اشتباه بود. این تصور ایجاد شده بود که دیگر مواد اولیه مورد نیاز برای تولید خودرو در اختیار نداریم و در نتیجه خودرو تولید نخواهد شد و با برهم خوردن توازن عرضه و تقاضا، قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کند. زارعی افزود: بارها با عرضه فولاد در بورس و همچنین تأمین منابع ارزی برای واردات قطعات مشخص شد که این روایت صحیح نبوده است. همچنین در حوزه واردات خودروهای خارجی نیز پیش‌بر گفته شده بود که واردات متوقف شده، در حالی که چنین موضوعی صحت نداشت و واردات متوقف نشده بود. سخنگوی وزارت صمت ادامه داد: مجموعه اقداماتی که انجام شد، در کنار اطلاع‌رسانی‌هایی که صورت گرفت، موجب شد جامعه متوجه شود فضای روانی ایجادشده، فضای نادرستی بوده است. وی در پاسخ به پرسشی درباره تأثیر آگهی‌های اینترنتی خودرو و نقش آن در افزایش قیمت‌ها نیز اظهار کرد: این آگهی‌ها و فضای ایجادشده در سایت‌ها و اپلیکیشن‌های اینترنتی می‌تواند در روند افزایش قیمت‌ها اثرگذار باشد، اما وزارت صمت متولی مستقیم این موضوع نیست. زارعی گفت: متولیان مربوط به فضای مجازی باید اقدامات لازم را انجام دهند و مسئولیت این حوزه بر عهده آن‌هاست. وزارت صمت در چارچوب نیز به نظر می‌رسد اولویت‌بندی دقیق بخش‌های اقتصادی و طراحی سازوکاری برای تأمین مالی هدفمند، یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای موفقیت برنامه‌های بازسازی و نوسازی اقتصاد کشور باشد. تمرکز بر پروژه‌های راهبردی، نظارت مشترک بانک مرکزی و دستگاه‌های اجرایی و جلوگیری از پراکندگی منابع می‌تواند ضمن افزایش بهره‌وری اعتبارات بانکی، مسیر بازگشت اقتصاد به روند رشد پایدار را هموار کند. در واقع اقتصاد ایران در دوران پساجنگ بیش از آنکه به افزایش حجم اعتبارات نیاز داشته باشد، به «هدایت صحیح اعتبار» نیازمند است؛ راهبردی که می‌تواند همزمان اهداف رشد اقتصادی، بازسازی زیرساخت‌ها، حمایت از تولید و کنترل تورم را دنبال کند و منابع محدود کشور را در مسیر بیشترین اثربخشی قرار دهد.

تامین مالی هدفمند؛ نسخه‌ای برای بازسازی اقتصاد در دوران پساجنگ

درشرایط پساجنگ وتغییرات فضای اقتصادی،تامین مالی هدفمندبه یکی ازمهمترین محورهای سیاستگذاری اعتباری بدل شده است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، اقتصاد ایران پس از پشت سر گذاشتن جنگ ۴۰ روزه تحمیلی آمریکا و رژیم صهیونیستی، بیش از هر زمان دیگری نیازمند بازسازی هدفمند ظرفیت‌های تولیدی، زیرساختی و تجاری است. در چنین شرایطی، نحوه تخصیص منابع مالی و اعتباری می‌تواند تعیین‌کننده سرعت بازگشت اقتصاد به مسیر رشد و همچنین میزان موفقیت برنامه‌های بازسازی باشد. تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که توزیع تیرودهقدمند تسهیلات بانکی، علاوه بر کاهش اثربخشی منابع، در بسیاری از موارد به افزایش نقدینگی و تشدید فشارهای تورمی منجر شده است. از همین رو، طراحی سازوکارهای جدید برای هدایت اعتبار به سمت بخش‌های اولویت‌دار اقتصادی، به یکی از مهم‌ترین الزامات سیاست‌گذاری اقتصادی کشور تبدیل شده است. یکی از راهکارهای قابل توجه در این زمینه، استقرار مکانیزم «تامین مالی بخش‌های اولویت‌دار» در چارچوب سیاست‌های اعتباری کشور است؛ سازوکاری که بر اساس آن شبکه بانکی صرفاً مجاز به تامین مالی پروژه‌ها و طرح‌هایی باشد که در فهرست طرح‌های اولویت‌دار و راهبردی کشور قرار دارند. در این الگو، وزارتخانه‌های تخصصی به عنوان متولیان اصلی بخش‌های اقتصادی، مسئول شناسایی و معرفی پروژه‌های اولویت‌دار به بانک مرکزی خواهند بود. به عنوان مثال، وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند طرح‌های راهبردی حوزه تولید و صنایع پیشران را معرفی کند، وزارت راه و شهرسازی پروژه‌های کلیدی حمل‌ونقل و زیرساختی را در اولویت قرار دهد و وزارت جهاد کشاورزی نیز طرح‌های دارای اهمیت در حوزه امنیت غذایی را به شبکه تامین مالی کشور معرفی کند. پس از معرفی این طرح‌ها، بانک مرکزی با استفاده از ابزارهای نظارتی خود، مسیر تخصیص اعتبار را مدیریت کرده و اطمینان حاصل می‌کند که منابع بانکی دقیقاً در همان محل تعیین‌شده هزینه شوند. همزمان، وزارتخانه مربوطه نیز بر پیشرفت فیزیکی و اجرایی پروژه‌ها نظارت خواهد داشت تا از انحراف منابع جلوگیری شده و پروژه‌ها به مرحله بهره‌برداری برسند. این مدل می‌تواند چند مزیت مهم را به همراه داشته باشد. نخست آنکه منابع محدود نظام بانکی به جای توزیع پراکنده و کم‌اثر، در خدمت پروژه‌هایی قرار می‌گیرد که بیشترین اثر را بر رشد اقتصادی، اشتغال و بازسازی ظرفیت‌های آسیب‌دیده کشور دارند. دوم آنکه امکان ارزیابی و پایش مستمر عملکرد تسهیلات فراهم می‌شود و دولت می‌تواند میزان تحقق اهداف هر پروژه را به صورت دقیق اندازه‌گیری کند. مزیت مهم دیگر این سازوکار، کنترل آثار تورمی تامین مالی است. در شرایطی که اقتصاد ایران همچنان با چالش تورم مواجه است، تزریق گسترده و بدون اولویت منابع اعتباری می‌تواند به افزایش نقدینگی منجرشود و تشدید فشارهای قیمتی منجر شود. اما زمانی که اعتبار صرفاً به پروژه‌های دارای اولویت ملی و دارای بازدهی مشخص اختصاص یابد، امکان افزایش ظرفیت تولید و عرضه در اقتصاد فراهم شده و بخشی از فشارهای تورمی نیز مهار خواهد شد.تجربه بسیاری از کشورها نیز نشان می‌دهد که در دوره‌های بازسازی پس از بحران، جنگ یا شوک‌های بزرگ اقتصادی، سیاست هدایت اعتبار به سمت بخش‌های منتخب نقش مهمی در تسریع روند احیای اقتصاد ایفا کرده است. در این الگو، بانک‌ها صرفاً نقش تامین‌کننده منابع را برعهده ندارند بلکه به ابزاری برای تحقق اهداف توسعه‌ای کشور تبدیل می‌شوند. در شرایط کنونی نیز به نظر می‌رسد اولویت‌بندی دقیق بخش‌های اقتصادی و طراحی سازوکاری برای تأمین مالی هدفمند، یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای موفقیت برنامه‌های بازسازی و نوسازی اقتصاد کشور باشد. تمرکز بر پروژه‌های راهبردی، نظارت مشترک بانک مرکزی و دستگاه‌های اجرایی و جلوگیری از پراکندگی منابع می‌تواند ضمن افزایش بهره‌وری اعتبارات بانکی، مسیر بازگشت اقتصاد به روند رشد پایدار را هموار کند. در واقع اقتصاد ایران در دوران پساجنگ بیش از آنکه به افزایش حجم اعتبارات نیاز داشته باشد، به «هدایت صحیح اعتبار» نیازمند است؛ راهبردی که می‌تواند همزمان اهداف رشد اقتصادی، بازسازی زیرساخت‌ها، حمایت از تولید و کنترل تورم را دنبال کند و منابع محدود کشور را در مسیر بیشترین اثربخشی قرار دهد.

اقتصاد ایران چگونه در مدار رشد قرار می‌گیرد؟

یک اقتصاددان با اشاره به مشکلات ابنالشه در اقتصاد ایران تأکید کرد: تا زمانی که رتبه آزادی اقتصادی ایران بهبود پیدا نکند، درآمد سرانه نیز افزایش نخواهد یافت و در نتیجه، روندهای فعلی اقتصاد کشور همچنان تداوم خواهد داشت.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا پیمان مولوی با اشاره به اینکه اقتصاد ایران طی سال‌های اخیر در وضعیت متلاشی قرار نداشته است، اظهار کرد: ابنالشه رسیک‌ها، مشکلات ساختاری و فرسودگی اقتصاد موجب شده رشد اقتصادی کشور محدود باشد و در مقابل، نقدینگی با سرعت بالایی افزایش یابد. وی افزود: در آذر ۱۴۰۴ رشد نقدینگی به حدود ۴۱ درصد رسید، در حالی که رشد اقتصادی نزدیک به صفر قرار داشت. اکنون برآوردها نشان می‌دهد رشد اقتصادی کاهشی است و رشد نقدینگی نیز احتمالاً از ۴۵ درصد فراتر خواهد رفت. مولوی با اشاره به وضعیت بنگاه‌های اقتصادی کشور گفت: بررسی آمار شلخ یا شاخص مدیران خرید در دی ماه نشان می‌دهد بنگاه‌ها حتی پیش از تحولات اخیر در وضعیت مطلوبی قرار نداشتند. شاخص شلخ در محدوده ۴۳ قرار گرفته و در بخش خرید نیز بدترین عملکرد ۷۷ ماه گذشته ثبت شده است. این اقتصاددان افزود: از سال ۱۳۹۷ تاکنون تقریبا در همه بخش‌های اقتصادی نشانه‌های رکود مشاهده شده و امروز نیز بنگاه‌ها با مشکلات جدی سرمایه در گردش، دشواری در تأمین ارز و محدودیت‌های متعدد عملیاتی مواجه هستند. وی تصریح کرد: مجموعه این عوامل باعث شده بسیاری از شرکت‌ها در آستانه تعطیلی، تبدیل نیرو یا خروج از بازار قرار بگیرند؛ در حالی که تجربه نشان داده بازگشت یک بنگاه تعطیل شده به چرخه تولید و همچنین بازگشت نیروی انسانی از دست‌رفته به بازار کار، فرآیندی دشوار و زمان‌بر است.مولوی با تأکید بر اینکه اقتصاد ایران همزمان با تورم ساختاری و رکود عمیق روبرو است، اظهار کرد: در کنار این مسائل، از دست رفتن سرمایه انسانی نیز به مشکلات اقتصادی کشور افزوده شده و این چرخه تا زمان کاهش ریسک‌های کشوری، سیاسی و بین‌المللی ادامه خواهد داشت.این اقتصاددان در ادامه خواستار حمایت از بنگاه‌های اقتصادی شد و گفت: لازم است بسته‌های حمایتی و نجات‌بخش برای شرکت‌ها و فعالان اقتصادی در نظر گرفته شود؛ هرچند این اقدامات به تنهایی کافی نیست، زیرا بخش عمده مشکلات موجود، ریشه در مسائل ساختاری و ابنالشه اقتصاد دارد. وی با اشاره به شاخص‌های بین‌المللی آزادی اقتصادی گفت: از دیدگاه ما، اقتصاد ایران با محدودیت‌های جدی در حوزه آزادی اقتصادی مواجه است.

نگاه روز

نقطه بهینه مصرف بنزین کجاست؟

طبق بررسی‌ها، کشور به واردات ۳۰ میلیون لیتر بنزین در روز نیاز دارد که سالانه حدود ۸ میلیارد دلار ارزبری دارد؛ درحالی‌که اگر هر خانواده ایرانی فقط یک لیتر بنزین کمتر مصرف کند، می‌توان بخش عمده‌ای از این نانرازی ۲۵ تا ۳۰ میلیون لیتری را بدون هیچ هزینه‌ای برطرف کرد.

نانرازی انرژی در ایران، طی سالهای اخیر وارد مرحله پیچیده‌ای شده بود که جنگ ۴۰روزه اخیر هم این موضوع را تشدید کرد، به طوریکه حمله به بعضی تأسیسات زیرساختی انرژی ازجمله پالایشگاه‌های گازی عسلویه، این نانرازی را پررنگ‌تر از قبل کرد. با این حال برخی کارشناسان، راه‌حل‌های مختلفی را برای عبور از این مشکل مطرح می‌کنند که اگر از آن جمله می‌توان به واقعی‌سازی قیمت حامل‌های انرژی، تولید و عرضه خودروهای کم‌مصرف و برقی، تولید و عرضه لوازم گرمایشی و سرمایشی استاندارد و کم‌مصرف، افزایش راندمان نیروگاه‌های تولید برق کشور، اجرای دقیق مفاد نبصره ۱۹ ساختمان در حوزه مصرف انرژی، اصلاح موتورخانه‌های مسکونی، تجاری، صنعتی و دولتی، توسعه حمل‌ونقل عمومی و درنهایت فرهنگ‌سازی مصرف بهینه انرژی اشاره کرد. در این میان موضوع بنزین و لزوم مصرف بهینه آن از اهمیت بالایی برخوردار است تا در بلند مدت باعث نشود کشور در بحث تولید و واردات این فرآورده مهم دچار چالش شود. اما این سوال وجود دارد که امکان رسیدن به نقطه بهینه در مصرف بنزین وجود دارد؟ به اذعان کارشناسان، ایران در حوزه مصرف بنزین در زمره بدترین کشورهای جهان قرار دارد و این الگوی مصرف نادرست، به افزایش شدید نانرازی و تراز نبودن تولید برای تقاضای داخلی منجر شده است. درباره این موضوع وزیر نفت با بیان اینکه کشور هزینه‌های بالایی را برای واردات بنزین می‌پردازد معتقد است که شاید بتوانیم بدون اینکه در سطح رفاه مردم تأثیر منفی بگذارد، مصرف بنزین را به نقطه بهینه برسانیم و در نتیجه با مصرف بهینه، هزینه واردات بنزین را کاهش دهیم.پاک‌نژاد البته به مردم اطمینان داده که بی‌شک در وضعیت اقتصادی موجود تصمیمی خارج از توان و بضاعت مردم گرفته نخواهد شد و باید عرضه بنزین کشور به‌طور خاص مدیریت شود. وزیر نفت با بیان اینکه هموطنان بدانند اساساً هیچ راهکاری که موجب وارد‌شدن فشار اقتصادی بیشتر به آن‌ها شود، مدنظر قرار نخواهد گرفت، تأکید کرد: در حوزه مدیریت بنزین، مجموعه‌ای از راهکارها شامل اثرگذاری سهمیه‌ها و استفاده از روش‌های تغییرقیمتی مانند توسعه مصرف سوخت‌های جایگزین همچون سی‌نج‌جی در دستور کار قرار دارد. به گفته مسوولان، در حوزه تولید، به‌دلیل توانمندی‌های وزارتخانه‌های نفت و نیرو، عملکرد قابل قبولی داشته‌ایم و با وجود تحریم‌های گسترده، موفق به استخراج و صادرات نفت شده‌ایم. با این حال در این باره دولت دو مسیر واضح پیش‌رو دارد: نخست واردات سوخت که مستلزم ارزبری گسترده و درنتیجه کاهش مستقیم بودجه حیاتی دارو و کالاهای اساسی کشور است.مسیر دوم، مدیریت هوشمندانه مصرف و افزایش هم‌زمان تولید است که هم‌اکنون با تلاش متخصصان در وزارتخانه‌های نفت و نیرو برای احیای زیرساخت‌های آسیب‌دیده در جریان تهاجم‌های اخیر، فعالانه دنبال می‌شود.یکی از این راهکارها لزوم خودکنترلی جدی دولت در ادارات و توسعه سریع نیروگاه‌های انرژی خورشیدی و بخش اصلی و کلیدی راهکار، مشارکت آگاهانه مردم در مدیریت مصرف است. اگر فقط ۳۰ درصد از مصرف انرژی در تهران کاسته شود، جهش چشمگیری در کشور رخ خواهد داد، این در حالی است که سال گذشته حدود ۵.۵ میلیارد دلار از منابع ارزی کشور را فقط برای واردات بنزین سوزاندیم، به گفته رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی اکنون اصلاح قیمت حامل‌های انرژی در دستور کار نیست و مدل پاداش‌محور و انتفاع عمومی جایگزین افزایش قیمت‌ها می‌شود. در نتیجه افزایش قیمت حامل‌های انرژی به دلیل شرایط اقتصادی و دغدغه‌های اجتماعی در زمان حاضر شدنی و منطقی نیست.بر این اساس، استراتژی تازه دولت جایگزینی کامل افزایش قیمت با مدل انتفاع عمومی است. بدین معنا که به‌جای اعمال فشار بر سبد معیشتی خانوار، بهای هر میزان کاهش مصرف انرژی، پاداش نقدی مستقیم به مردم پرداخت می‌شود. رویکرد تشویقی به‌ویژه در بخش صنایع نیز به‌طور جدی دنبال می‌شود تا با کاهش نانرازی و بی‌نیازی از واردات، صنایع کشور دیگر دچار قطعی انرژی و توقف تولید نشوند. طبق اظهارات سقاف اصفهانی، نیاز به واردات ۳۰ میلیون لیتر بنزین در روز، سالانه حدود ۸ میلیارد دلار ارزبری روی دست کشور می‌گذارد، درحالی‌که اگر هر خانواده ایرانی فقط یک لیتر بنزین کمتر مصرف کند، می‌توان بخش عمده‌ای از این نانرازی ۲۵ تا ۳۰ میلیون لیتری را بدون هیچ هزینه‌ای برطرف کرد.جدای از بحث جنگ تحمیلی، وضعیت فعلی نانرازی انرژی به تصریح تحلیلگران، نتیجه تصمیم‌گیری‌های بدون کارشناسی سال‌های گذشته است. اما تداوم روند کنونی مصرف و هدررفت منابع انرژی دیگر ممکن نیست و مسئولان باید اصلاحات ساختاری در حوزه مصرف و ترویج فرهنگ صرفه‌جویی را مدنظر قرار دهند. بر این اساس، مدل حکمرانی استانی انرژی که ازسوی دولت مطرح شده، طرحی هدسو با تمرکززدایی است؛ هدف اصلی طرح دولت محلی‌سازی مدیریت نقاط‌ضعف. در این مدل استانداری‌ها می‌توانند باتوجه به ظرفیت‌های منطقه‌ای، برای بهینه‌سازی مصرف انرژی سیاست‌های تشویقی یا تنبیهی تعریف کنند و مدیریت بهینه مصرف به‌جای نگاه دستوری از مرکز، به نوعی مطالبه محلی تبدیل شود. بخشی از طرح دولت شامل تمرکززدایی و واگذاری مدیریت مصرف بنزین و گاز به استانداری‌ها، شهرداری‌ها و بخش خصوصی می‌شود، در این باره رئیس کمیسیون مشترک صنایع و انرژی مجلس گفته که استراتژی جدید دولت از تصمیم‌گیری‌های متمرکز در پایتخت به‌سمت صرفه‌جویی انرژی در بخش خانگی و تأمین انرژی بخش‌های مختلف تولید از جمله صنعت، پتروشیمی و کشاورزی حرکت کنیم.

نکته پایانی اینکه حل مشکل نانرازی انرژی در کشور اگرچه در اوضاع جنگی کنونی به مسئله‌ای الزامی و اجتناب‌ناپذیر برای ایران تبدیل شده، اما عبور موفق از این وضعیت می‌تواند زمینه‌ساز اصلاح بنیادین ساختار مصرف انرژی در کشور باشد. به اعتقاد کارشناسان، تحقق این مهم منوط به نوعی برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری درست، کلان و آینده‌نگرانه است.نه مقطعی، سیاسی و تسکینی. صنیع‌باینا

zamanagahi@chmail.ir